

INNEHÅLLSFÖRTECKING:

1. INLEDNING	1
1.1 Självstyrelse som separat lagstiftningsmakt	1
1.2 Självstyrelsens ursprung och regleringens nuläge	4
1.3 Självstyrelse som makt på ett visst område	12
1.4 Ålands självstyrelse i internationell jämförelse	17
2. INDIVIDEN I DEN ÅLÄNSKA RÄTTSDORDNINGEN	25
2.1 Bakgrund	25
2.2 Självstyrelse som makt över individer: hembygdsrättens roll	28
2.3 Medlemskap i kommun	58
3. DELTAGANDE	61
3.1 Deltagande genom val och folkomröstningar	61
3.2 Lagtingsval	66
3.3 Folkomröstning	88
3.4 Kommunalval	92
3.5 Kommunal folkomröstning	96
3.6 Riksdagsval och Europaparlamentsval	96
4. FÖRFARANDET	99
4.1 Lagtingets organ	99
4.2 Lagtingsarbetets struktur	109
4.3 Stiftandet av landskapslag	121
4.4 Lagtinget och budgetmakten	148
5. INNEHÅLL	167
5.1 Lagtingets kompetens	167
5.2 Landskapets lagstiftningsbehörighet	190
6. ÅLAND I EU OCH I DET INTERNATIONELLA SAMFUNDET	248
6.1 Begränsning av behörighet genom internationella fördrag och förpliktelser	248
6.2 Internationella ärenden inom åländskt beslutsfattande: utveckling och nuläge	250
6.3 Bifallsbeslutet med avseende på internationella fördrag	255
6.4 Lagtinget och internationella förpliktelser: landskapets initiativ- och deltagarrätt och rikets informationsskyldighet	259
6.5 Åland och Europeiska unionen	260
6.6 Åland och människorättskonventioner	281
7. FÖRVERKLIGANDE GENOM LANDSKAPSREGERINGEN	285
7.1 Bakgrund	285
7.2 Tillsättande och utformning av landskapsregeringen	291
7.3 Landskapsregeringens uppgifter	298
7.4 Beslutsfattande och ansvar	307
7.5 Landskapsförvaltning genom avdelningar inom landskapsregeringen	321
7.6 Exempel på förvaltningsverksamhet inom landskapsregeringen	326
7.7 Landskapet som ett offentligt samfund med juridiskt ansvar	342
8. ÖVRIGA LANDSKAPSMYNDIGHETER OCH KOMMUNER SAMT DE ÅLÄNSKA TJÄNSTEMÄNNENS STÄLLNING	352
8.1 Landskapets fristående förvaltningsmyndigheter	352
8.2 Landskapets affärsverk	360
8.3 Landskapets förvaltningsbehörighet: hälso- och sjukvård som exempel	361
8.4 Kommunal självstyrelse på Åland	369

8.5 Den offentliga personalens juridiska ansvar	390
8.6 Medelbar offentlig förvaltning inom landskapet Åland	401
9. KONTROLL	408
9.1 Kontrollmakten och självstyrelsen	408
9.2 Domstolsorganisationen på Åland och i Finland	409
9.3 Kontroll av myndighetsutövning genom förvaltningsrättskipning	422
9.4 Prövning av beslut inom förvaltningsförfarande	434
9.5 Allmän laglighetskontroll av förvaltningen inom landskapet	440
9.6 Landskapsrevision och internrevision	443
9.7 Justitieombudsmannens och justitiekanslerns kontroll	447
9.8 Överstatlig kontroll inom Europeiska unionen	450
9.9 Internationell kontroll	456
10. TEORETISKA SYNPUNKTER: NORMHIERARKI, RÄTTSKÄLLOR OCH NORMPRÖVNING	461
10.1 Normernas hierarki på Åland	461
10.2 Rättskällor som skall, bör och får tillämpas	485
10.3 Normkontroll	491
10.4 Självstyrelselagens och jordförvärvslagens förhållande till grundlagen vid rättstillämpning	499
10.5 Efterhandskontroll av landskapsnormers grundlagsenlighet	501
10.6 Efterhandskontroll av landskapslagstiftningens förenlighet med självstyrelselagen och rättskällor inom landskapets behörighet	509
10.7 Efterhandskontroll och tillämpning av särskilda rättsakter förknippade med självstyrelsen	513
10.8 Kontroll av rikslagstiftningens förenlighet med självstyrelselagen	514
10.9 Normkontroll och internationella förpliktelser	516
10.10 Normkontroll och gemenskapsrätten	519
10.11 Sammanfattande synpunkter	523
11. AVSLUTNING	527

Källförteckning; sakregister; systematiskt register

Separat bilaga med författningstexter: Finlands grundlag; Självstyrelselag för Åland; Jordförvärvslag för Åland (50 s.; ISBN: 978-952-12-1566-6).